

Barcelona 10 de juliol de 1925

L'Esquella de la Torratxa

Any XI - Número 2418 - 15 cèntims - Atrassats 30

LA PLAÇA DE CATALUNYA

—Es fixa? La fan intransitable. Sap per què? Perque la gent s'acostumi a anar en «metro»

ESTABLIMENTS QUE RECOMANA "L'ESQUELLA"

<p>I. V. E. Bicycles PLAÇOS - COMPTAT Muntaner, 40 -- Barcelona</p>	<p>HOTEL RESTAURANT * Casa JUAN * Habitacions des de 4 ptes. i Pensió amb desdèjuni des de 12 ptes. Grand confort :: Telèfon 2372 A. Rambla Santa Mònica, 21 i 23</p>	<p>Bar Restaurant COSMOS Salonets per a família Plaça del Teatre, 1-Barcelona Telèfon 2794 A</p>	<p>GRAN CAFÈ RESTAURANT = "BARCELONA" = Esplèndid local - Tel. 5100 A. Grans Concerts Pl. Universitat, 1 i Corts, 590</p>
<p>Restaurant Maxi'ms <i>Rambla del Mig, 37</i> Des de les 6 fins a la matinada dues orquestres Consumacions des de ptes. 1'50</p>	<p>LA CENTRO AMERICANA Casa especial en Cafès torrats RAMON BARGUÉS Telèfon 1228 A. Pl. Universitat, 3, Barcelona</p>	<p>Si voleu menjar bé, aneu al CAFÈ RESTAURANT "LA VID" E. CARBÓ Aribau, 16 :: Telèfon 3165 A</p>	<p>AU "LION D'OR" Cafè : Restaurant : Atraccions "Diners" a 5 pessetes 2, PLAÇA DEL TEATRE, 2</p>
<p>Grand Liceo CAFÈ RESTAURANT Rbla. del Mig, 3. - Tel. 1420 A. Servei especial a la sortida dels Teatres</p>	<p>Grand Metro Cafè-Restaurant-Billars <i>Pl. de l'Angel-Via Laietana, 23</i> T. 2490 A. Salons per a banquets, casaments i bateigs</p>	<p>Hotel Internacional <i>Rambla del Mig, 1-3</i> Esplèndides habitacions «Grand Confort»</p>	<p>Hotel Marina Servei acurat i econòmic Telèfon 2869 A. :: Plaça del Palau, 10 ::</p>
<p>Mobles-Instal·lacions <i>Salmerón, 75</i> TELEFON 1746 G.</p>	<p>RAVO VERDE EL LICOR MUNDIAL Muntaner, 98</p>		<p>Bazar de la Unión <i>Unió, 3 - Barcelona</i> EFECTES D'ESCRITORI</p>

PATI BLAU
PELAI, 1

TEMPORADA D'ESTIU

LLOC FRESC I ELEGANT

Casa de gran renom pel seu riquíssim cafè, gelats i refrescos de totes menes. Grandiós èxit tots els dies del terçet compost pels senyors Escolá,
:: Tormo i Cáceres ::

CAMP EUROPA

Els Campions Olímpics de Futbol
jugaran diumenge vinent,
dia 12, el segon partit
amb el primer equip del

C. D. EUROPA

BICICLETES
Motos
Accesoris i Sports

SANROMA
Balma, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

ANTIPALÚDIC ANTIMELITENSIS
L A V E R A N

(A los ocho días)

Cura radical de les Febres palúdiques. Tercianes o Quartianes. Febres de Malta. LAVERAN es ven per totes les Drogueries i Farmàcies.
Per prospectes **Casa Segalá**, Rbla. les Flors, 14-Barcelona.

GRILL ROOM TEL. 943 A.

AMERICAN BAR

Jaime Gibert

WIENER KUCHE
ENGLIS-FRANÇAISE-DEUTSCH

ESCUDILLERS, 8 BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

A CAU D'ORELLA

BANALITATS

Cap a la ciència universal

A vingut la música reial de Bèlgica i l'hem seguida arreu. Han arribat els campions olímpics de futbol, i hem anat fins a Girona a veure'ls jugar. Això és curiositat, però, també, magnanimitat. Fa un quant temps que no sentim altra preocupació que el pròxim, ni escrivim ni llegim més que sobre el pròxim, ni estudiem més que per a saber la ditxa o les desventures del pròxim.

Heu's aquí un diari. A grans titulars les tribulacions de la Xina. A doble columna la insurrecció dels kurdes o dels wahabites, o dels mexicans. A triple columna la guerra del Marroc, però la guerra francesa. Som com uns radi-escoltes de totes les veus de la terra. Arriben veus de l'Egipte, de la Índia, del Japó, del Pol, quan hi va l'Amudsen, de l'Àfrica, quan la recorren els autos Citroën, de l'Amèrica, quan un general engega quatre trets, però no escoltem les veus pròximes. Com aquell antiquari, que davant d'uns mobles deia: "Quina llàstima que no tinguin doscents anys!"; davant de les noves, els hi exigim que tinguin, almenys, doscents quilòmetres de distància.

La guerra ens va ensenyar geografia europea, i la pau, amb censura, i el reste, ens ensenyen tota la política internacional. Ens ensenya, ademés, tots els fets diversos internacionals, tots els crims i tots els robatoris que hi han pel món. Si uns lladres s'emporten els diners d'un senyor que passava pel nostre carrer, ho ignorarem sempre, però si al Vaticà roben, els diaris ens ho donaran amb tots els pèls i senyals. Si prop de casa, es comet un crim, no ho podrem llegir a l'endemà, absorbint, en canvi, totes les malifetes europees, les del doctor assassí de Marsella, o les de l'alemany de Gènova, o les de l'ogre Hoffmann a Alemanya.

No podem viure lo nostre, vivim lo agè, capficant-nos pel pacte de garantia i pel cop d'Estat de Grècia, per la crisi industrial d'Anglaterra i per la bomba de Sofia. Tot el que és humà, és nostre, tot, menys el nostre. Estem segurs que si a Uganga, a l'Àfrica Equatorial, es funden dos partits polítics, sabrem desseguida el programa dels uganguenes, i els quefes dels uganguenes, però no sabrem, per exemple, com es diu l'alcalde del nostre poble.

PARADOX

Hi ha gent que parla ben bé perquè sí, sense to ni so. Dos senyors es troben pel carrer i com que no saben que dir, comencen a pronunciar paraules i més paraules banals. Ahir, tot passant, sentírem aquest tros de conversa:

—Diuen que la Catalana del Gas i de l'Electricitat canviarà de nom.

—De debò?

—Sí, sí, i sembla que és veritat. Oh, i no serà sola que canviarà de nom. El Cafè Catalunya, l'empresa d'annuncis "Catalunya", els Ferrocarrils de Catalunya i els Catalans, el cabaret "Català", el vapor "Catalunya"...

—I per què?

—Tenen por d'aquella clau que publicava L'ESQUELLA de la setmana passada. Si diuen que les "Catalanes Riperts" ja van plegar per això, perquè ho preveïen, sinó que s'equivocaren d'uns quants anys.

Els gelats

La setmana passada parlàvem de la calor. Es lògic que aquesta parlem dels gelats. Hem de donar una recompença, un contrapès, a la xafogor que els encomenà aquell escrit.

De totes les coses que s'apliquen contra la calor—banys de mar, passeigs als imperials, als tramvies i auto-busos, banys de tallades de síndria, excursions a les afores—cap tan excellent com les begudes. I de les begudes, cap com els gelats. Són fets a mida per tothom, aristòcrates i demòcrates. Tothom pot xuclar aquella canyeta que et serveixen embolicada amb paper higiènic.

Diem que els gelats és el millor contra la calor, perquè s'adiu més amb el nostre caràcter, amb el caràcter del nostre poble. No heu vist mai ningú prendre un gelat al pic de l'hivern? I és clar, tants gelats ens han penetrat al fons del nostre cos. No és que ens agradin molt ni que siguin molt bons, els gelats, però els prenem, el temperament ens porta a prendre'ls. Som així i no hi podem fer res.

I al capdavant ens hem conformat a prendre gelats, i ara ja no en podem prescindir.

Aquí, prenen gelats els polítics, els aficionats al futbol, els musicòfols, els cinematogràfics—que no és el mateix que cinegètics—més propis d'altres llocs. Quasi, quasi, de tan prendre gelats, ja ens hem tornat *mantecados*. Tanta és la calor que fa.

LA "MONYOS" NOVA I LA VELLA

II

Dèiem que a "La Monyos" li havia sortit una competidora. Això a nosaltres, que estem tan orgullosos de "La Monyos" com d'en Prim, ens ompla de tristesa. "La Monyos" és ja, una institució nostra, de les més nostres, de les més glorioses. Fins temem que el dia menys pensat la suprimeixin.

Aquesta competidora de "La Monyos" és estrangera — anglesa o alemanya — i també està carregada d'anys i de mal gènit. Perquè hi ha que fer una aclaració: les dones tan sols fan el carnestoltes quan han passat dels quaranta. Abans d'aquesta edat es dediquen a fer de botxí.

Aquesta estrangera es flaca — sembla un manyoc de vimets amb faldilles — té un rostre encès com un tomàquet, dos ulls com dues gotes d'aigua, un nas agut com un filaberquí, un cabell ros, d'un ros d'estopa.

Aquesta estrangera porta uns vestits verds, grocs, vermells, blaus. Sembla talment un lloro — l'augmentatiu d'un lloro — idiota, insolent i mal carat com tots. Un lloro amb ulleres, amb un barret ple de flors, o de plomes, o de llaços. Un lloro que, en matèria d'indumentària, tingüés els mateixos gustos que un atxanti. Un lloro armat de cabàs i bastó, que crida i esvalota.

Perquè així com el pas de "La Monyos" és una rialla, el pas de la Monyos estrangera és una tempestat. "La Monyos" nostra està contenta i orgullosa de les mirades de la gent, que li semblen un homenatge de simpatia. L'altra no: l'altra s'enfada, xiscla, se'ngalla i t'insulta la família en alemany o en anglès.

I és que "La Monyos" és catalana, i l'altra no. I els catalans estem per la tranquil·litat, per la tranquil·litat i els bons aliments.

Aquest mediterrà ens dona una calma a prova de bomba. I qui diu de bomba, diu de "Monyos" estrangeres.

VIRAI

Ha estat tancada la Sala Parés

No s'esverin, senyors. Res de clausures ara. La Sala Parés ha estat tancada per voluntat del seu amo i fundador.

La Sala Parés va obrir-se fa molts i molts anys. Ella ha estat la primera sala d'exposicions d'art de la nostra ciutat. A la Sala Parés s'hi han reunit els nostres principals artistes, les seves parets han aguantat els millors quadros dels nostres pintors i els seus pedestals les millors escultures. La Sala Parés era la casa de l'art per excel·lència, al mateix temps tenia encara tot el simpàtic regust de la Barcelona vuitcentista.

I no era això solament, la Sala Parés. Ella havia fomentat l'art català, ella havia donat increment a totes les cases artístiques que hi ha ara, ella havia estat la promotora

de moltes manifestacions estètiques, ella havia donat lloc a què s'inauguressin les altres cases d'exposicions.

Tot això ho devem a la Sala Parés, millor dit, al nostre gran patrici, orgull dels catalans, que és el senyor Parés.

Barcelona ha de sentir un gran sentiment per la desaparició de la Sala Parés. En planyer-nos-en, tributem alhora un profund homenatge d'admiració al senyor Parés.

Els Establiments Maragall han adquirit la Sala. Desitgem que la reobrin aviat, i que sota la seva direcció sigui la mateixa Sala Parés d'abans.

La mort del pare

Aquella Mort amiga de tothom
avui s'ha presentat i ha dit: "Ara!"
i ha murmurat un nom
i se n'ha endut el pare.

L'ha triat entre tots
i s'ha enamorat d'ell
perquè de tots els brots
era el més alt i el més bell.

Branca florida que la Mort espolsa,
fruita madura que cau al no res.
La Mort fóra molt dolça
si ço que ens pren ens ho tornés.

Ha vingut quan s'esfullen les roses
i quan els camps ja són granats;
apuntava les dents damunt les coses
i ens deixava amb els ulls esgarriats.

Com era en temps de sega
ha alçat la dalla amb braç segur;
la Mort a aquell qui vol el cop li nega
i va segant el blat madur.

I no fa cas de res si algú plora
i terra endins ens va besant el front
i ens posa un xiprer ben a la vora
com una flama que ens vigila el son.

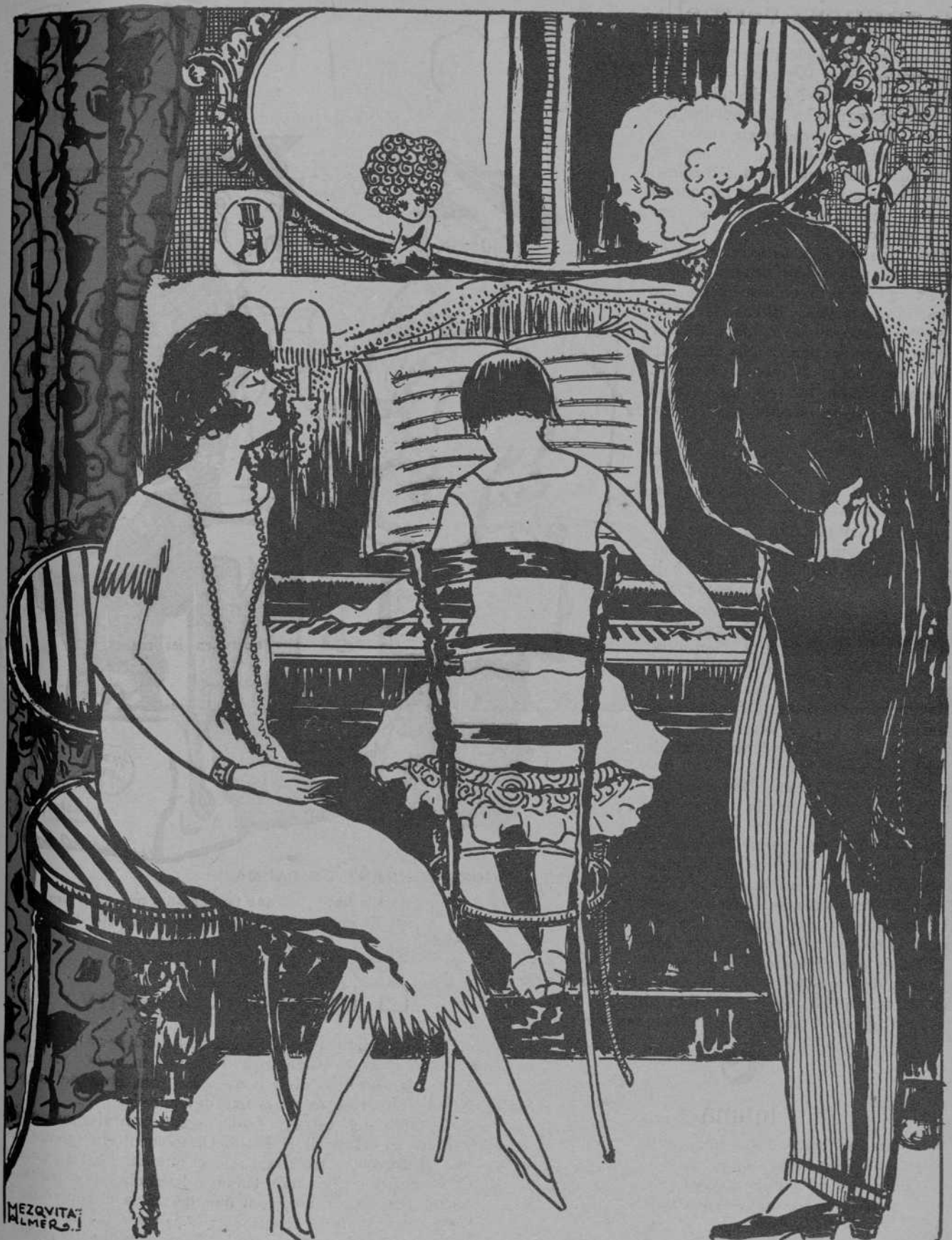
Ai, que no ens cal sinó plegà'ns de braços
i aguantà el cop crudel
i sentir com els seus feréstecs passos
posen al cor un poc de gel i fel.

Ha entrat a casa sense fer trepig
perquè ningú li hauria obert la porta
i sola i dreta al mig
hi ha esclafit una rialla forta.

Se li escorria arran de dents
la sang que hom sap més santa
i ens ha deixat gements
i amb la gorja resseca i amarganta.

Ha vingut com un lladre; ens ha ferit
i se n'ha endut tot un tresor sagrat.
Sort que al venir la nit
hem vist un altre estel en l'alta eternitat.

SALVADOR PERARNAU

MEZQVITA
ALMERÓ

LA SANTA ECONOMIA

—Trobo que fa moltes faltes!

—Es clar! Com que li compren les solfes als encants!

Els anuncis vermells

Es una ciutat de diables? Un nou Neró—diguem-ne un Lerrooux—la fa cremar pels quatre costats? Es el símbol d'un poble revolucionari? Es una aurora boreal?—ens deia un foraster en arribar a Barcelona, a les nots del vespre. Realment, semblava que Barcelona fos una d'aquestes coses; tot era vermell. Però no, que es tranquilitzin l'amic foraster, que es tranquilitzin els lectors.

Ni en Lerrooux gaudia de la crema de Barcelona, ni tots dúiem banyes de diable—de banyes n'hi ha que en duen sense ells tenir-hi cap culpa—, ni ens assemblàvem al Pol Nord, ni hom deixat d'ésser els conservadors de sempre. No. Res d'això. Era una cosa molt menys alarmant. Senzillament, l'amic ho veia tot vermell d'aquells anuncis de mercuri que ara estan de moda.

Abans, no se'n veia cap a Barcelona d'aquests anuncis. Però d'un quant temps ençà, n'està tot ple—això és progrés. *Las cosas adelantan que és una barbaridad*, que deia aquell. Ara ja tenim tota mena d'anuncis lluminosos: que fan pampelugues, que van de dalt a baix, de baix a dalt, de dreta a esquerra, d'esquerra a dreta, que corren, que fan l'ullet, que rodren, fins n'hi ha un, al "Principal Palace", que fa forces amb pesos, i un altre, no sabem ben bé on, que per mitjà de l'electricitat canta l'*Ay, ay, ay*.

Els que han tingut més èxit són, sense cap mena de dubte, els vermells. No hi ha casa, ni fanal, ni arbre, ni barret de copa alta que no n'hi hagi un. Abans, que érem sentimentals, veïem Barcelona de color de rosa, però ara la veïem tota roja.

I cregueu que fan bonic, els anuncis vermells, tan bonic, que has de caminar amb els ulls aclucats per a què no se t'irritin i no t'exaltin els nervis. Però hem convingut en què això era progrés. I ho és, realment. Progrés pels comerciants. Mireu si ho és que al carrer de *Fernando* hi ha un oculista que té a la porta unes fenomenals ulleres—que és estrany, eh, que un oculista s'anuncii amb unes ulleres?—d'aquestes que a la nit s'encenen de vermell.

Intima

En mos braços la he tinguda
i els seus llavis he besat.
Prop de mi avui ha passat
sabent que encara és volguda,

i amb fredor que dava esglai,
sens senti el meu sofriment,
ha passat... indiferent...
com si no m'hagués vist mai!

FRANCESC VILÀ

ELS BELGUES TORNANT DE PALMA

L'urbà: —I què t'ha agradat més de Palma?

El músic: —Les ensaimades i el bufó del senyor Pérez.

La Plaça de Catalunya

Hem comprat un aeroplà expressament per a poder veure bé la Plaça de Catalunya. I l'hem ben vista. No direm mai sa, perquè una obra bona—com tota obra del senyor Nebot—ningú no es cansa mai de veure-la.

I mireu si és estrany. Cada vegada hem vist més petita la Plaça, el centre de la Plaça. De moment ens creïem que era l'altura on es trobava l'avió el que ens ho feia creure. Però, no, no. Com més baixava l'aeroplà, més petita la veïem. Per altre cantó, com més decreixia el centre de la Plaça, més grans es feien aquelles voreres (a) aceres. Indubtablement, l'estrany no és la Plaça, és el nostre avió.

El passeig central l'anem veient tan petit que temem que aviat no hi cabrà ni el senyor Nebot—posat dret, s'entén—i això que a causa dels seus molts treballs està prim com un secall. Ara, només queda espai per aquells fron-

dosíssims boscos microscòpics, per uns pedestals que segurament aixecaran els monuments del comte de Pedralbes i del baró de Viver, i per una elegant muntanya de pedres que amb una mica més s'hi estrella el nostre avió amb nosaltres a dins. Aviat, tot això ja quedarà fora del centre de la Plaça. Tota la Plaça, excepte un metre quadrat, aviat serà acerès. Aquest és l'efecte que ens ha fet des del nostre avió.

Ja hem dit, però, que és un avió estrany. Mireu si ho és, d'estrany, que ens ha semblat que la Plaça que s'està fent no té res que veure amb el projecte presentat. Des de l'aeroplà fins ens ha fet l'efecte que a la banda del Saló Catalunya hi fan unes escales, que, naturalment, no figurant al projecte, no les deuen fer.

Però, res, l'avió ens ha costat moltes pessetes i no en podem adquirir un altre. Hem convidat a pujar-hi al senyor Nebot, i creiem que ell, al veure la Plaça com nosaltres, no la coneixerà.

Els automòbils de lloguer

Els automòbils de lloguer van posant aquella franja de color que els han exigít els flamants homes de la Casa Gran. Cada dia n'hi han més—de franges, eh, no d'homes flamants, que d'aquesta mena gairebé ja s'han acabat.

Fan bonic, així, els automòbils si es mira bé, pot semblar que vinguin d'una rua i se'ls hagi quedat enclastada al darrera una serpentina.

Franja groga els autos de 60; blava, els de 80. Estan encertats els colors. Els de 60 els agafen els homes atrafegats, potser amoinats pels negocis, que fumen una cigarreta darrera l'altre; en últim cas, els agafen els que es troben malament de cop i volta; tant els uns com els altres, cap color els escan tant com el groc. Els autos de 80, en canvi, han de dur el color blau—que si no anem errats, que bé podria ésser, és el color de la innocència—perquè els prenen aquells senyors desva-gats que fan el *primo* gastant vint cèntims més per quilòmetre; també els agafen les rumbistes d'upa, les dones que sempre ballen fregant-se el coll amb un mocador blau.

Però tenen un inconvenient aquestes franges. Només són pintades al costat i al darrera dels autos. Al davant no. Un auto de lloguer que vingui en direcció contrària a la teva, no el pots agafar perquè no veus que és de lloguer fins que ja et passa pel costat. No tens més remei que agafar-lo per darrera. Quan veus venir un automòbil, l'esperes, quan et passa pel costat mires si duu la franja i, en cas afirmatiu, et poses a córrer al darrera fins que l'atrapes. Va molt bé això. És un gran invent. Per això precisament els flamants homes de la Casa Gran han inventat les franges. Nosaltres ho vàrem practicar fa pocs dies.

Al cap d'un quart de córrer darrera l'auto, ja veiérem vint o trenta persones que feien el mateix darrera altres tants autos. Sinó que, al cap de dos quarts i mig, quan ja gairebé el teníem, un altre senyor més lleuger ens guanyà per mà; un que empaitava un auto que venia al nostre darrera, l'agafà al mateix moment que arribava on havia d'anar. Però no hi fa res, nosaltres tenim l'honra d'haver estat els inventors d'aquest sistema còmode i pràctic d'agafar autos, diem malament, no som els inventors, som els interpretadors—oh, miracle!—del desig de l'Ajuntament.

Guspira

Sí, sí, jo no puc viure
sense xuclar la mel dels teus llavions,
jo prou volia ser un ocell lliure,
mes tinc d'ésser esclau dels teus petons!

Mateix que un desengany trist, claudicava;
però el fat del destí em vigila aprop
i al mig del cor com un punyal em clava
el mal: "Quan la carn ha d'ésser pel llop..."

VÍCTOR CANIGÓ

F. C.

—Com que no tenim res més que fer...
fem mitja!

En aquesta secció parlarem amb tota atenció dels llibres que ens envïin

Aquest diantre de sabatots!, narració socialista de H. - G. Wells, traducció de J. Roure i Torrent.

Les "Edicions de Justícia Social" ha publicat el segon volum de la importantíssima obra de H. - G. Wells Aquest diantre de sabatots!, traduïda amb gran justesa per en J. Roure i Torrent.

La gran simplicitat d'estil de Wells i la seva suggestiva narració estan abocades en aquesta obra amb més art que en cap altra obra del gran novel·lista i pensador anglès. Wells ha volgut que aquesta narració, on s'exposa el socialisme i el vol inculcar a la gent idealista, es fés simpàtica tot seguit. I ho ha aconseguit plenament. L'elogi que de l'obra ha fet Anatole France, dient que és la més clara, senzilla i precisa exposició del socialisme, està ben justificat.

Aquest diantre de sabatots!, obra dogmàtica, té una veritable forma de narració. Comença dient com ell va fer coneixença de la gent per les sabates i per elles distingí les diferències socials. De les diferents classes de sabates, en desprèn les diferents classes socials. Diu, després, com es pot remeiar el mal de les sabates. Exposa el socialisme i acaba recomanant la seva acceptació i divulgació.

Es lloable l'obra de Justícia Social d'haver incorporat al català aquesta obra. I ho és més perquè l'edició, bellament presentada, formant un volum de 60 pàgines, costa només trenta cèntims, a fi que pugui ésser a l'abast de totes les butxaques i el fullet es pugui propagar.

Tamarins i roses, poesies de C. Fages de Climent.

En Fages de Climent és un peix que es porta l'oli. S'ha parlat a Catalunya dels molts poetes mediocres. Però quan surt un poeta com en Fages de Climent, que és un veritable poeta, no ens hem de plànyer dels mediocres, sinó admirar el nou bon poeta.

I, dignin el que vulguin, quan un poeta val, ven els seus llibres. Són romansos allò que els llibres de poesies no es venen; és que no criden l'atenció del públic, si no es mouen de l'aparador de la llibreria.

Fages de Climent és jove i pot fer—farà, sens dubte—molt més del que ja ha fet: dos llibres, dos gran èxits; dues obres, dues bones obres (millors que les que duen al cel). Primer un poema valent i suggestiu, "Les bruixes de Llers"; i d'aquesta obra en va fer extens tiratge i gairebé ja està tot agotat.

Ara, al cap d'un any, ha publicat el segon llibre de poemes, "Tamarins i Roses", que val tant com el primer. "Tamarins i Roses" conté tot l'esperit de l'Empordà, la seva terra, és perfecte poèticament, té una gran grandiositat i un definit estil d'elegància, irònic a voltes, heròic altres, espiritual sempre.

En resum, un bon llibre.

Comptabilitat de Representacions, per Alfons Miquel Vilanova. — Editorial Cultura. Barcelona.

Amb gran claredat i encert s'expliquen en aquesta obreta els procediments més recomanables per a portar la comptabilitat de representacions, ja sigui un petit representant, ja es tracti d'una empresa de gran importància.

Hom classifica els representants en varis grups, analitza els diferents casos que en la pràctica es presenten, tracta detalla-

dament de les operacions en moneda estrangera i explica en forma clara el Diari-Major.

Finalitza un originalíssim sistema de classificació de clientela.

Per la forma especial de tractar l'assumpte, ha aconseguit el senyor Miquel condensar en un reduït espai, abundant matèria, amb la rara condició d'una claredat extraordinària que posa el contingut de la obreta a l'abast de totes les intel·ligències.

La Companyia, poemes de Ramon Tor.

Ramon Tor, aquell Tor excellent actor que ha fet creacions dels protagonistes de La Intrusa, La mà de mico, Salomé, El gran Aleix, Mar i Cel, La Campana Submergida, ha donat la seva primera obra de poemes, La Companyia. Dóna bo de veure com un home, al nostre país, on tothom es llençà a la vida de les lletres quan encara no li ha crescut el pèl de la barba i es té el xerrampió de les dones, ha sabut retenir la seva obra. En Tor potser s'ha retret massa, car La Companyia és un bon llibre. Fresc, ben reexit, emotiu, sobretot emotiu, és un poema plè d'amor i d'humanitat. L'emocio de La Companyia és una qualitat altament apreciable; poques obres com aquesta s'han publicat a Catalunya que tinguin tanta emocio.

Farrán i Mayoral ha posat un pròleg a l'obra. Són mots mestriols que pinten perfectament en Tor i contenen amb precisió el sentit dels seus versos. Tots els grans elogis que Farran i Mayoral li dedica, són suficientment justificats.

ALFA

FUTBOL

Els olímpics són batuts per l'"Europa"

Confessem que nosaltres vàrem anar al camp de l'Europa amb el cor petit, petit! I si perdéssim?—ens preguntàvem—. Però de sobte se'ns fugí per complet el temor de la derrota i ens entrà un—de temor—un xic més complicat, i, llavors tot era dir: I si ens mullem? Però sigui dit de pas, nosaltres confiàvem que els elements no es girarien contra dels bons esportius i els permetria veure, encara que només hagués estat un bocinet, el partit entre catalans i campions olímpics.

Així va ésser; amb tot, però, es va consumir el partit sens que ni per un petit moment ens haguéssim pogut deslliurar d'aquella temença.

El partit va ésser dels més bonics que es veuen, i això vol dir, que la nota més sortint fou els incondicionals ais! que de mica en mica els conscients i abundosos espectadors anaven desprenent i que tenien el do d'esborrar per uns instants la por de mullena.

Aquell canari que es diu Armas i que és de la darrera volada, és molt perillós! Tants cops de peu com pegava a la pilota eren ovacionats i esguardats amb un interès enorme, però quan ho fou més sigui llavors que, tot giravoltant, li pegà un cop a la bala que aquell poderós porter olímpic que es diu Mazzali no es volia creure que hagués entrat a la seva porteria.

I doncs, què es creien els olímpics? També en sabem aquí de fer goals! I que quan ens hi posem la fem ballar negra al més pintat, i sense reforços.

Ara que, cal dir-ho tot: només hi va haver un canari que féu una petita cantarella, però, es tan poca cosa això, que no és res.

El que sí sabem és que els jugadors de l'Europa, després

VÍCTIMA DEL MATRIMONI

—Tinc un marit que cregui que si a vegades no fos per l'església catòlica, apostòlica... li tiraria la romana al cap.

del partit, no cabien dintre la pell. Parlant seriosament, nosaltres també n'estàvem de satisfets.

I ara fins demà passat, que segons tenim entès ens xerruparem els dits...

ATLETISME

A Tarragona diumenge passat s'hi suà molt; volem dir que es va fer atletisme.

Un company nostre que hi va anar, només de corre una cursa va quedar tot cruixit, i nosaltres, només de veure'l, gairebé també hi quedàrem.

Són coses de la vida...

Ara que podem prendre un xic de paciència per quan diu que s'hi van batre dos records de Catalunya i dos d'Espanya.

Més val que no es perdi tot!...

TEIXI

PETIT PROEMI AL LLEGIDOR

Aquesta secció, durant els mesos d'estiu, s'hauria de titular "Teló avall". Els telons baixen que és un gust, que és un gust sobretot pel que no és amic de veure bestieses. I avui, llàstimosament, la bestiesa és mestressa i senyora dels nostres escenaris.

El teló—com la lira, com el franc—baixa. En el fons ens en alegrem un xic. No val la pena de veure el que hem vist aquesta temporada, salvant, naturalment, algunes excepcions molt respectables.

NOVEDADES

Com el senyor Pous i Pagès, un dels autors més prestigiosos de la nostra terra, ha deixat estrenar la seva obra **Rei i senyor** en tan llastimoses condicions? Com l'ha deixat estrenar l'últim dia de l'actuació de la famosa companyia Guerrero-Mendoza? I com aquesta famosa companyia s'ha atrevit a semblant desconsideració? Home, que això no fa aristòcrata!

La presentació dolenta. La interpretació més dolenta encara. L'obra ja era coneguda del nostre públic.

Deu haver debutat ja en aquest teatre la companyia Alba-Bonafé amb **El juramento de la Primorosa**, una comèdia de la senyora Millán Astray. Ja en parlarem la setmana entrant.

BARCELONA

El germans Quintero han volgut donar a Barcelona les primícies d'una obra seva: **La boda de Quinita Flores**.

No hem vist l'obra encara. Però la veurem. I en parlarem. Es clar!

OLYMPIA

La banda del Rei de Bèlgica ha donat dos concerts en aquest teatre, un d'ells amb la col·laboració de la nostra Banda Municipal.

Fa bonic veure un teatre com l'"Olympia" ple en una nit de concert. Fa bonic veure com s'aplaudeix una obra d'en Garreta, **Juny**—que és una sardana que, como totes les d'en Garreta, sembla un poema simfònic—i tot el públic dret, respectuosament dret.

I fa bonic veure com fins la policia s'aficiona als concerts!

ELS DARRERS EXPOSITORS —BON VENT!

Heu's aquí que la temporada de les exposicions d'art s'és anat extingint com una llàntia que s'apaga per ella mateixa, havent fet els darrers espeternecs a les "Galerías Dalmau" i a les "Layetanas", amb les pintures d'en Joan Guarro i les d'en Joanet F. R., dos pintors nous de trinca que tiren per camins ben diferents.

En Guarro és un professional de l'aquarella i un enamorat de l'apunt; no li demaneu coses acabades ni li aneu amb repunts artístics, car li plau només tallar patrons i embastar-los a corre-cuita, per tal de què facin efecte mirats de lluny.

I cal confessar que les aquarelles llunyeres d'en Guarro estan forsa bé, amb tot i ésser pintades a cops de puny; perquè es tracta d'un xicot que té uns mirvis de primera, els quals l'obeeixen com xais quan ell vol donar una pinzellada segura i posar les coses a lloc.

Els *paisatges* de Vallvidrera, *El Garrofé* i *el Poble de Collbató*, són pintures un xic casolanes si es vol, però que descobreixen el temperament colorista i decidit del seu autor, el simpàtic Joanet de "Cà'n Dalmau".

Vés quina casualitat! També es diu Joan el darrer expositor de les "Layetanas". Es tracta d'un Joanet de poc esperit, que primer no s'atrevia a exposar i, que essent ja expositor, no va atrevir-se a donar el seu nom, per a no exposar-se a rebre una pallissa.

D'això en diu modèstia!

Home, Joanet, una altra vegada ja ens pot fer saber el seu cognom sense recança. Quants jovencells corren per aquí que amb la intuïció i el mecanisme de vostè, ja es farien passar per eminències! Recordi's d'aquella dita: *Fray Modesto nunca llegó a prior*, i una altra vegada, quan exposi ses pintures, posi un rètol que digui: Joan Francis.

Ai, caratsus! Té, ara em trobo que se m'ha escapat el seu cognom. Perdoni.

Altrament, a aquest pintor novell es veu ben clar que li agraden la llum i les coloracions enceses i l'atmosfera diàfana, em sembla que serà un bon jardiner. Li cal, però, agafar una mica de picardia i entretenir-se més en conjuntar els elements de les seves pintures, per tal d'arrodonir-les un xiquet i fer-les baixar un mica de to. Són masses cridaneres.

Em voldrà creure?

No ho sé pas; ço que sé de cert és que els quadros *Parc del Mas Marcial*, *Alzina* i *L'Església*, són tres promeses ben falagueres per qui exposa per primera volta la florida del seu art. Ara manca que el pintor doni ço que prometen.

Un altre pintor que se'n va cap a Amèrica: en Baldo-mer Gili Roig, el qual es dirigeix a Buenos Aires, on organitzarà una important exposició de ses obres.

Que li sia de bon auguri el nom de la formosa vila portenya, i que no deixi mai d'empentar-lo el vent de la prosperitat, que és el millor vent que bufa arreu del món.

C. ARBÓ

Lo Noy de la Mare

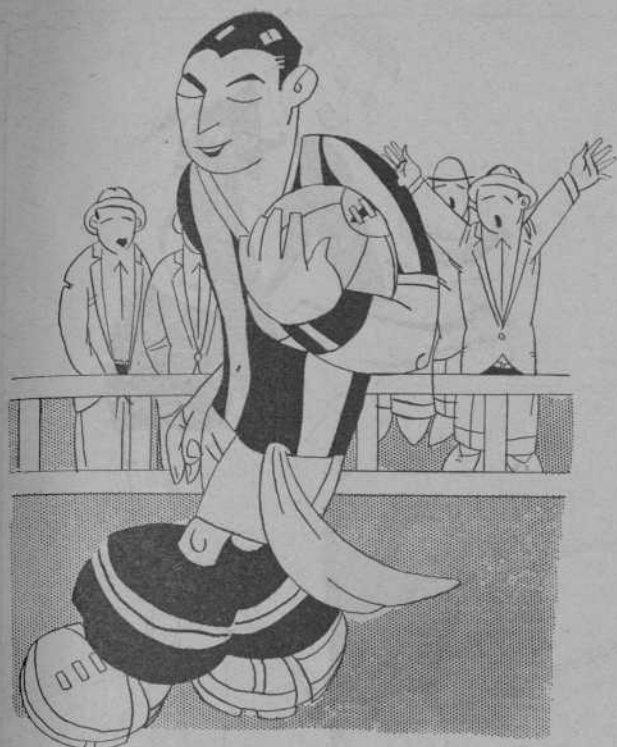
La setmana passada—ningú ho ignora—començarem a publicar a *La Campana de Gràcia* l'important setmanari de l'any 1866, LO NOY DE LA MARE.

LO NOY DE LA MARE, convenient reduït de tantany, es publica a *La Campana de Gràcia* en forma de fulletí enquadernable. Cada fulletí un número.

Ens creïem tenir un èxit. Però, francament, no l'esperàvem tan gros. Ha estat d'aquells que ha sorprès a la mateixa empresa, que va dir fa temps un conegut empresari teatral.

La setmana passada, vàrem vendre uns milers més de números de *La Campana de Gràcia*. Val a dir que LO NOY DE LA MARE és tan eixerit que es mereix això i molt més. Veu's ací perquè esperem que *La Campana de Gràcia*, aquesta setmana i les vinents, encara vendrà més números.

Per a contribuir a l'èxit de LO NOY DE LA MARE, lector amic, compra cada setmana *La Campana de Gràcia* i fes-la comprar a les teves coneixences.

L'ESPORT ..

—Amb la pilota a les mans sóc un as...

... un as que em fallen quan me la tiren al cap.

Aquest número ha passat
per la censura governativa

ESQUELLOTS

De la seva excursió triomfal per terres d'Amèrica ha retornat avui, divendres, el gran actor—el més gran actor, podríem dir—Enric Borràs.

Ja el tenim entre nosaltres.

Benvingut!

S'ha presentat, o s'està per presentar a l'alcalde, una instància demanant que l'entronització del Sagrat Cor es faci al centre de la Plaça de Catalunya. Al lloc on hi havia d'anar la font del senyor Nebot, que s'hi aixequi el monument al Sagrat Cor.

El senyor Nebot, de moment, no ho volia acceptar. Ell volia al mig la seva font. Però després ha tingut una pensada genial, com totes les seves, com el mateix projecte de la Plaça. Al mig, hi pot haver la font i el Sagrat Cor alhora.

Ha presentat aquest projecte, que ha estat acceptat: Havent-se trobat sota la Plaça de Catalunya un magnífic ou de mamut, aquest exemplar enlloc de passar al Museu Martorell serà pintat pel propi senyor Nebot, de manera que sembli en tot al Sagrat Cor. L'ou convertit en Sagrat Cor, per miracle del senyor Nebot, serà col·locat damunt la font, igual que "l'ou com balla" de la Catedral i de l'Ateneu Barcelonès. Avui, gràcies al "Sagrat Cor com balla" del senyor Nebot, hi haurà alhora, al centre de la Plaça, la font i el Sagrat Cor.

Hem rebut una Hetra del senyor Joan Tur dient que el dia 18 d'aquest mes, aniversari de la mort del gran Guimerà, tots els catalans ens posem una glassa negra al braç, i el mateix dia, o bé l'endemà, diumenge, duem flors i corones a la seva tomba.

Trobem molt lloable la idea del senyor Tur, i per això l'exposem.

Dos senyors es fan coneguts en un vagó de tren, camí de Barcelona.

—Es de Barcelona, vostè?

—Sí, senyor. I vostè?

—Jo també, però no hi visc; és més, la conec molt poc. Vaig marxar-ne molt petit, i ara cada tres o quatre anys hi vaig vint-i-quatre hores. Ara feia tres anys que no hi havia estat i demà mateix me'n torno.

—Ja fa bé, ja. Perquè si s'hi està més de vint-i-quatre hores el fan regidor. No veu que només escolleixen desconeguts per regidors!

Cada dia se'n veuen de noves. Ens acaba d'arribar a les mans un prospecte d'un col·legi de Primera Ensenyança per a senyoretes. El dit prospecte acaba: "HABIERTO el colegio todo el año".

Eh, que és gran! Com hem d'estar si els col·legis ja tenen aquesta ortografia.

Per a què ningú hi vagi—no com propaganda—hem de dir que el col·legi està dirigit per la senyoreta Mercè Robert, i que té el local al carrer de Laforja, 190.

Res, sembla un prospecte redactat pel senyor Nebot.

Ja ha passat de moda això de reunir-se uns quants homes i cantar al compàs de la batuta del director, tot fent rotllo al voltant seu. Això estava bé mig segle enrera, quan el gran Clavé amb cançons treia el jovent del vici. Però al segle XX no estem per cançons!

Tot canvia. Clavé feia els seus assaigs a Santa Madrona, i avui a Santa Madrona només hi ha el cante jondo amb guitarres, tocaores i baillores i mançanilla, com a Triana. I això està molt bé. Estaríem frescos si no progresséssim!

Avui, gràcies al progrés, les coplas han substituït les cançons. Per això el Ministeri d'Instrucció Pública ha donat empar oficial a les coplas, ordenant una catalogació.

Volem donar una mostra d'algunes d'aquestes catalogades amb tant d'encert i de cultura:

Quitatè de mi presensia que m'età martirisando.

Mucho tormento me dite y mucho me età dando.

La prehistòria es posa de moda. Saben on han trobat una ciutat prehistòrica? A Mèxic. Diuen que la ciutat té uns sis quilòmetres quadrats i estava dotada d'electricitat, tramvies, T. S. F. i un tim de futbol.

L'altre dia un desgraciat, confonent l'amo del pis que el volia deshauciar, va tenir la desgràcia de ferir greument a un subjecte que se li assemblava de veritat.

Vés un cas que fins els propietaris tenen sort. En coneixem molts, especialment els amos barres, que són els de cuidado, que ara, així que es fa entrada de fosc, es vesteixen d'altra roba perquè no sia cas que els seus llogaters no s'equivocuessin i el bastonegessin de debò.

L'esquellotaire, aquest mortal que no va a toc d'esquella, encara que mai manqui l'original a la patriarcal i catalana ESQUELLA, té la sort de passejar per la ciutat com si visqués de renda. I s'atreveix a dir amb veu ben alta, que se senti com la Campana (no de Gràcia), sinó com la d'Osca, que Barcelona, en un Jocs Florals de ciutats brutes i abandonades, guanyaria la Flor Natural...

Per empat de vots... N'estem seguríssims.

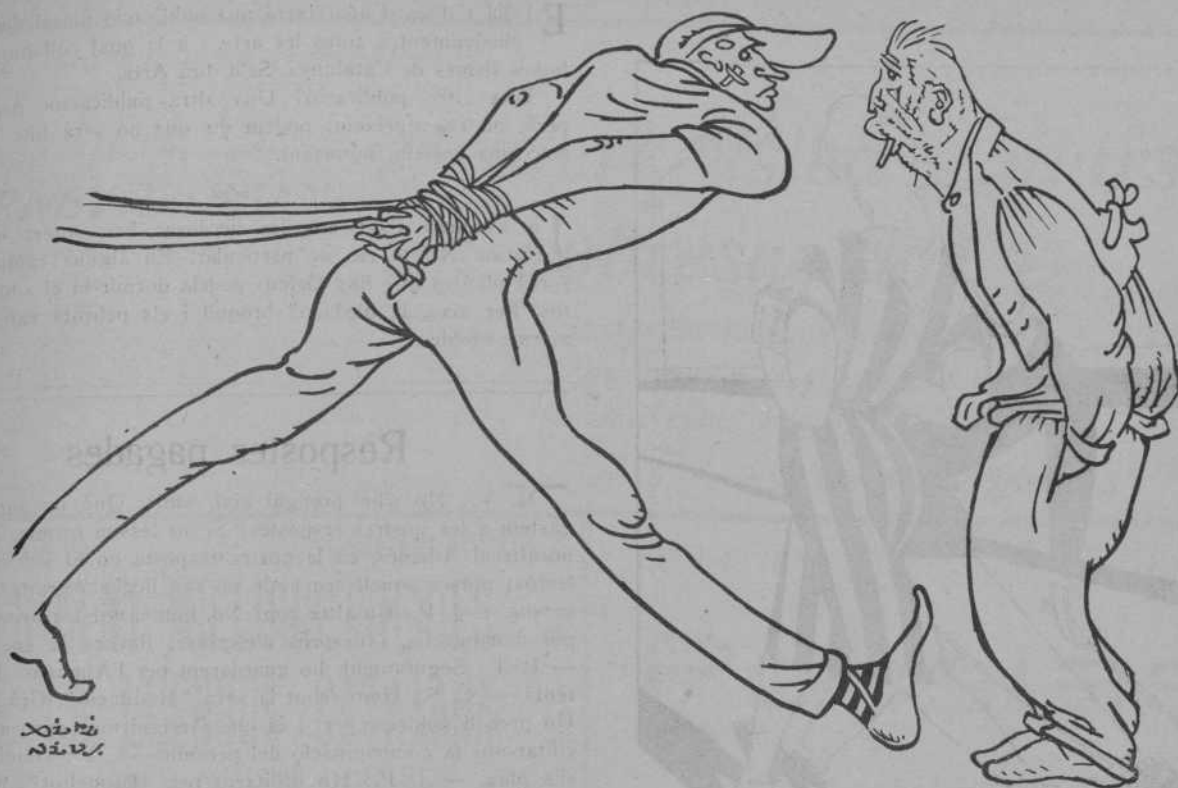
PARLANT DE LES BODES

—Suposo que no em faràs com el marit de la meua amiga Lola, que la nit de noces li comparegué al quarto amb samarreta i un quinqué a la mà.

EL CLAM DEL BARCELONI

—Sempre plou sobre mullat.

L'ESTIUEIG

—Ja l'han pescat?

—No, és que amb aquesta calor que fa he decidit anar-me'n a passar l'estiu a la torra.

Hem vist una processó de barriada. Hi anava l'element avançat: els tòtils, els rics del poble i els gamarusos.

Ah! I un senyor que es diferenciava dels altres que no sabem qui era ni el coneixia només que sa mare...

Això sí, de pendons n'hi havia molts; orquestres més poquetes, perquè valen rals. Hi hem vist també la cobla dels "Misèries", els "Escapçats", els "Corredisses" i els "Toquem i fugim", que sempre tenen contracta, car després d'anar a darrera el tàlem, toquen a la nit a "Els reconsagrats", on es fa ballar als que duen els cordons dels pendons.

L'Ajuntament, aquest magnífic Ajuntament que té els carrers bruts i sense regar, les vies asqueroses i els afores fets una porqueria, ara obliga a les bugaderes d'Horta a transportar la roba en carros, com d'escombraries, és a dir, amb condicions higièniques.

Molt bé que s'evitin infeccions, com passa ara que els carros van d'una manera acomodaticia per empalpar qualsevulga malaltia, però no podria el nostre sereníssim Ajuntament dir a les pobres bugaderes:

—Teniu: aquí us deixem un carro per a transport, perquè no us moriu de misèria, tota vegada que viviu de fer net el que els senyors deixen brut...

Però... cal... Ja veiem com es matarà un ofici que és el viure de moltes dones...

L'any vinent s'estrenarà en un dels nostres teatres el drama en tres actes *Els atormentats*. L'acció tindrà lloc a les ergàstules dels romans.

L'altre dia hi va haver un escàndol fenomenal en un pis del Passeig de Gràcia. Tots els veïns de la casa es varen escandalitzar. Què passa? Hi ha sang? Perillem tots?

Un veí, que era del Sometent, de l'imprescindible Sometent, agafà el seu revòlver—que dit entre parèntesis no sap com funciona—i se'n anà cap al pis de l'escàndol, on hi vivia un matrimoni sol. La porta estava tancada. Calgué cridar un manyà que l'obrí.

A dintre del pis, l'escàndol, els crits, eren una cosa horrible. Semblava l'infern o un Ajuntament d'ara. Per fi, entrà al quarto de la baralla. Una dona amb una escombra trencada burxava sota el llit.

—Surt d'aquí, mal marit, fill...

—Sí, espera que surti. Un home ha de tenir gènit.

OFERIMENT

—Té, avui estic de bona i vull obsessionar-te. Digues quin auto vols.
 —Qualsevol, mentre no sigui un Studebaker, abans que un Studebaker prefereixi una màquina d'aixafar pedres.

El dia 1 d'agost apareixerà una publicació mesal dedicada exclusivament a totes les arts, i a la qual col·laboraran molt bones firmes de Catalunya. Se'n dirà **Arts**.

Una altra publicació? Una altra publicació. Aquest cop, però, no ens queixem; podem dir que no serà una de tantes, sinó una revista important.

Ja s'hauran fixat que les verdures han sofert una baixa gran. No té res de particular. En alguns camps hi han sortit plantes que fins Orfeus podria dormir-hi el son dels justos. Per això, la blada, el bròquil i els pebrots van donats a marxes dobles.

Respostes pagades

M. V.: No s'ho prengui així, amic. Què no sap quin to gastem a les nostres respostes? Si no féssim broma, pobres de nosaltres! Ademés, en la nostra resposta no hi veiem res molestós; potser aquell seu amic no sap llegir. Agraïts dels nous versos. — **J. P.:** Un altre cop? No, home, no! De primer apreni d'ortografia, i després d'escriure; llavors ja en parlarem. — **P. T.:** Segurament, ho guardarem per l'Almanac. Està content?. — **C. S.:** Hem rebut la seva "Meditació". Gràcies, amic. Un prec li voldríem fer, i és que escrigui més curt, a fi de facilitar-nos la compaginació del periòdic.—**A. P.:** Dibuixi millor, si's plau. — **J. P.:** Ho utilitzem per "Esquellot". No li sap greu? Sinó, perdoni'ns. — **J. C.:** Es llàstima, perquè els seus dibuixos són ben pensats.

Marcus: Ha fet tard, amic. Sant Joan és el dia 24 d'aquest mes; no se'l pot fer passar al dia que vulgui la gent. Potser l'any que ve. — **M. V. L.:** No, senyor, no. I, d'això, facin un altre "plany". — **Ll. B. i V.:** Sí, els seus versos poden servir per tapar forats, com els borinots. — **B. J., de B.:** Aquest cop, bé. Anirà aviat. — **Fenícex:** Ja sap que és del nostre gust. Però, paciència, fillet. Vostè veïes el munt d'original que tenim... Espera torn. Ah, ens oblidàvem: no pot escriure més curt?

Impremta L'ESQUELLA i LA CAMPANA, OIm, 8, Barcelona

L'ENAMORAT GALANT

—No hi ha cap declaració que et pugui demostrar el meu amor tan bé com una ampolla de DIDON.

EL SOLDAT EN CAMPANYA

—Si tots fessin com jo, immunitzar-se amb DIDON, no se'n moriria cap.

EN LA POLÍTICA

Sabeu per què és tan excel·lent aquest orador? Doncs, perquè beu DIDON.

Fàbrica: JOSEP VILA, Carrer València. 169, Telèfon 395 G. BARCELONA

Obra nueva de gran utilidad

VERNEY D'ORIANI

¿Quiere usted ganarse un sobresueldo?

Pequeños trabajos y tareas fáciles con que a provechar unas horas entretenidas y remuneradamente

Un tomo: Pesetas 3

NOVA EDICIÓ

ACABA DE SORTIR

LES CENT MILLORS POESIES DE LA LLENGUA CATALANA

Triades per E. MOLINÉ I BRASÉS

PREU: DUES PESSETES

JOAQUÍN M.ª BARTRINA

Poesias

Un tomo 16.º encuadernado lujosamente. . . Ptas. 3

POMPEU FABRA

UNA PESSETA

ORTOGRAFIA CATALANA

LA CAMPANA DE GRACIA

Publica demà el segon fulletí enquadernable de l'antic setmanari

LO NOY DE LA MARE

(La Barcelona de l'any 1860)

Cada setmana 4 planes, o sigui un número sencer de

LO NOY DE LA MARE

No deixeu de comprar demà, dissabte, i cada setmana

LA CAMPANA DE GRACIA

Montserrat a la vista

GUIA - ALBUM de la famosa montaña catalana

PESETAS 2

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extraviis si no es remet, ademés, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls hi otorguen rebaixes.

EL QUE FA FER EL VI

—Em sembla que és [un estanc... Dongui'm un caliquenyo dels forts.